

Alexandra Duțu

Bebe:
Ajută-mă să vorbesc!

Editura
ANDREAS

Alexandra Duțu

Bebe:
Ajută-mă să vorbesc!

Primele cuvinte ale bebelușului meu
Mic îndrumar pentru părinți

Editura
ANDREAS

Cuprins

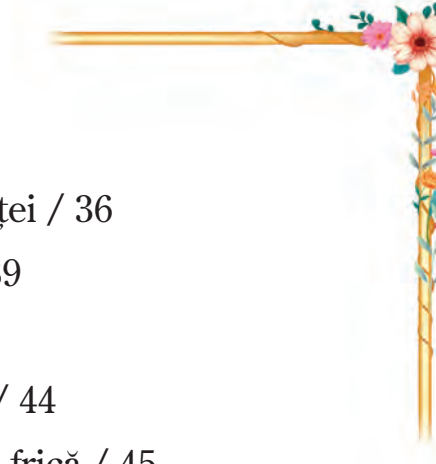
Primele cuvinte ale bebelușului meu.

Mic îndrumar pentru părinți / 29

1. Primii pași pentru Primul Cuvânt / 7
2. De la onomatopee la primele cuvinte / 11
3. Primele propoziții / 15
4. Tracul vorbitului: extinderea cercului de persoane
cu care copilul vorbește / 18
5. Cărțile – aliatul părintelui în dezvoltarea vocabularului copilului / 20
6. Rolul cântecelelor pentru copii în dezvoltarea limbajului / 23
7. Poeziile – joc, distracție și învățare! / 25
8. Pledoarie pentru comunicarea reală / 26

Poezii și Povești pentru prichindei / 29

1. Chiț-Chiț și animalele din ogradă / 29
2. Greierașul și Furnica / 32
3. Broasca, Rața și Bufnița / 33

-
-
4. Grivei și Zmeul / 35
 5. Primul cuvânt al Bebe-Gărgăriței / 36
 6. Păsărica cea măiastră / 39
 7. Aricel și culorile / 40
 8. Pic-Pic-Pic și Poc-Poc-Poc / 44
 9. Ursulețul Motorică face pana fără frică / 45
 10. Marmota și furnica / 48

Primele cuvinte ale bebelușului meu. Mic îndrumar pentru părinți

*„Cuvântul este puterea prin care noi creem sau distrugem.
Cuvântul este darul care vine direct de la Dumnezeu.
La început, a fost Cuvântul, și Cuvântul era la Dumnezeu,
și Dumnezeu era Cuvântul.”*

*Evangelia după Ioan,
Întruparea Cuvântului*

Primii pași pentru Primul Cuvânt

Cu toate acestea, ființa umană are nevoie de câteva luni bune până să poată începe a pronunța primele cuvinte. Ca părinte, înainte de toate, trebuie să conștientizezi că tu ești Lumea copilului tău și că tu îi oferi noțiunile despre lumea ce-l înconjoară. Spunem adeseori „*Bebeluşii sunt din altă lume*” și în adaptarea acestora la viața de zi cu zi, fix așa trebuie să abordăm situația: două lumi! Lumea copilului tău – în care Univers îi sunt părinții – și Lumea Omenilor Mari – lumea reală, viața pe

care abia o începe. Astfel, vei conștientiza că fiecare lucru din Lumea Omenilor Mari poartă un nume: casă, masă, pisic, laptop, creion, Maria, Ion, Vasile, tramvai etc. Fiecare lucru ce intră în contact poartă un nume, un nume pe care al tău copil nu-l știe și pe care trebuie să i-l spui și să îl înveți.

Însă, chiar și înainte de cuvânt, există ceva: sunetul! Sunetele stau la baza cuvintelor, așa că, pentru a învăța copilul să rostească primele cuvinte, va trebui, mai întâi, să-l ajuți să își exerseze abilitatea de a emite sunete și de a-și întări mușchii limbii. Acest lucru are un rol extrem de important în vorbire, deoarece ajută la formarea sunetelor articulate.

Un prim-ajutor în acest sens îl poți regăsi în cărțile cu sunete. Acestea sunt de diferite forme și cu diferite teme. Cărțile cu sunete pot fi folosite încă din primele luni de viață ale copilășului și sunt extrem de interesante pentru bebeluși. O carte cu sunete de animale îl va ajuta pe bebe să se familiarizeze cu sunetele emise de acestea, fie ele animale domestice, sălbatice sau acvatice. Astfel, copilul va învăța că pisica face „*Miau-miau*”, câțelul „*Ham-Ham*” sau măgarul „*Iha!*”. În funcție de atracție și interes, bebe va începe să imite și el animaluțul preferat. Fiecare sunet scos, în încercarea de a imita sunetul unui animal, reprezintă un pas înainte în procesul de dezvoltare a vorbirii copilului tău.

Una dintre marile dispute ale tuturor părinților este: „*Care a fost primul cuvânt: mama sau tata?*”. Hai să-ți spun un secret: nu contează care este primul cuvânt pe care copilul tău îl spune! Ceea ce este cu adevărat important și esențial este să-l rostească! Primul cuvânt reprezintă una dintre cele mai importante achiziții ale copilului tău, căci este primul semn că procesul de dezvoltare lingvistică decurge în sens pozitiv. Indiferent de vârsta la care este rostit primul cuvânt, fie că are loc la 5-6 luni, fie la 1 an sau mai târziu, important este că el a fost rostit!

Limbajul se educă și se antrenează, iar tu – părintele / tutorele – ești antrenorul lingvistic al copilului. În consecință,

trebuie să înțelegi că achiziționarea unei cărți cu sunete nu are rolul de a te elibera de această sarcină, ci, dimpotrivă, este o unealtă în plus pe care să o folosești și de care să te ajuți în dezvoltarea micuțului tău.

Părinții, bunicii și persoanele din familia restrânsă sunt cele mai dragi „jucării” ale copilului. Astfel că, ajutându-te de cărțile cu sunete, poți petrece timp de calitate împreună cu copilul tău și îl poți ajuta să învețe să scoată primele onomatopee, distrându-vă. Te asigur că nimic nu va fi mai amuzant și mai distractiv pentru bebe decât să te vadă strâmbându-te și maimuțărindu-te în timp ce vei face „Ham-Ham-Ham” sau „Miau-miau-miau”.

Dacă adaugi la asta și o porție zdravănă de gândilici, momentul se va lăsa cu mult râs și voie bună. Și, totodată, vei vedea că cel mic va începe și el să repete după tine și să facă și el ca toate animalele din ogradă sau cele din sălbăticie.

Sunetele pot fi exersate și învățate în orice moment, indiferent de locul în care te afli. Spre exemplu:

❖ **la plimbare** – atunci când ieșiți afară, este unul dintre momentele ideale pentru a-l învăța pe copil să observe natura, să asculte zgomotele din jurul lui și pentru a vă distra împreună în încercarea de a le reproduce. O ieșire în cartier va fi prilejul de a asculta păsărelele cum ciri-

pesc și de a-l învăța pe copil să le asculte: „I-auzi, Maria, păsărelele cum fac cip-cip-cip, printre copaci! Uite, fâââșșș, a zburat o păsărică! Și acum, cioara face cra-cra-cra! Poți să faci și tu ca ea?”

❖ **în bucătărie** – da, știi, pentru mămici timpul nu este niciodată suficient și poate că nu îți mai vezi capul de treabă, însă totul în jurul nostru este sunet, sunet ce „îmbracă un cuvânt”. Fie că tai ceapă pentru mâncare sau speli vase, totul poate fi folosit ca un exercițiu: „Vezi, Maria, apa cum curge? Ea face ttttttîîîî! Acum, voi da drumul la aspirator. Aspiratorul face

vruuuuummm!!! Poți să faci și tu ca el: vrummmmm?! Woaw, ce vrrruuum puternic ai scos! Dar tu ești fetiță puternică!”

❖ **la magazin** – chiar și atunci când mergi la magazin pentru a cumpăra ceva banal poate fi un moment prielnic pentru a mai exersa câteva sunete. „Aș dori și eu o pungă cu pufuleți. Auzi, Maria, cum face punga: fâș-fâș-fâș! Poți face și tu ca ea?” etc.

Totul în jurul nostru scoate sunet, fiecare sunet pe care copilul tău îl învață îl ajută să-și dezvolte abilitatea de a vorbi și de a comunica cu tine, cu familia și chiar

cu persoane din anturaj și străini. Totodată, observarea și conștientizarea fiecărui sunet îl ajută să se conecteze cu lumea înconjurătoare și „să se rupă din universul bebelușesc”.

De la onomatopee la cuvinte

După ce s-a antrenat suficient, bebe te va surprinde cu primele cuvinte. Ți este deja binecunoscută competiția dintre părinți pentru ce a spus prima dată: „Mama” sau „Tata”?

Există numeroase situații în care aceasta pare un concurs între cei doi

părinți, ca la un maraton. Însă nu semnificația primului cuvânt ar trebui urmărită neapărat, ci faptul că el marchează începutul unei alte etape din dezvoltarea copilului tău, și anume: primele cuvinte!

Odată ce primul cuvânt a fost rostit, vei ști că bebe este pregătit să le rostască și pe celelalte. Exercițiile descrise mai sus vor rămâne în continuare, însă poți adăuga pe listă câteva trucuri noi.

În prima etapă, copilul va putea rosti cuvinte scurte, formate din 2-3 litere, apoi, odată ce va deprinde această abilitate, cuvintele rostite vor deveni complexe. O

De exemplu:

– *Vrei să desenăm cu cretă?*

– *Da!*

– *Vrei să desenăm noi sau o chemăm și pe Maria?*

– *Și Maria.*

– *Vrei să o chemi tu? Hai să mergem la ea și să o întrebăm dacă vrea să deseneze și ea cu cretă împreună cu noi. Uite, spune-i: „Maria, vrei cretă?”*

– *Vrei cretă?*

– *Maria, vrei cretă – spune-i așa ca să știe că vorbești cu ea.*

– *Maria, vrei cretă?*

Începi acest tip de interacțiune a copilului pornind de la cel mai apropiat „prieten” al acestuia din parc. Treptat, pe măsură ce copilul devine comod cu acest tip de interacțiune, o poți extinde și către copii pe care îi întâlnește pentru prima dată.

Această strategie se numește în termeni psihologici „desensibilizare” și are rolul de a ajuta copilul să se familiarizeze cu situații care îi produc anxietate și-l fac să se simtă nesigur pe el și pe capacitatea sa de a se exprima și de a se face înțeles de persoanele ce nu fac parte din familia restrânsă.

Cărțile – aliatul părintelui în dezvoltarea vocabularului copilului

În momentele în care jocul e mult prea obositor atât pentru tine, cât și pentru copil, nu alege lumea virtuală, ci lumea cărților.

În lumea poveștilor, vei cunoaște parteneri de nădejde care te vor ajuta să-i descoperi copilului tău lumea cuvintelor. Citind carte după carte, vei descoperi că, fără povești, nu i-ai fi putut face cunoscute niciodată atât de multe cuvinte, indiferent de cât de mult i-ai vorbi. Această situație este cu atât mai adevărată cu cât numărul persoanelor care se află în preajma copilului este mai restrâns.

De exemplu, dacă copilul petrece toată ziua împreună cu unul dintre părinți, bunici sau bonă, interacțiunea dintre cei doi se reduce la o serie de cuvinte.

Dacă extindem cercul, iar alături de mamă, de exemplu, se mai află și o bunică, aceasta va vorbi nu doar cu mama, ci și cu bunica, așa că bebelușul va fi expus unei game mai elaborate de cuvinte.

În consecință, cărțile de povești și cele de activități sunt un ajutor de nădejde în ceea ce privește petrecerea timpului împreună cu copilul și în dezvoltarea vocabularului acestuia. Cărțile pentru copii sunt extrem de variate, adaptate nivelului lor de cunoștințe și de dezvoltare. De asemenea, acestea sunt gândite în funcție de nevoile copilului, cât și de potențialele zone de interes. Cărțile pentru copii sunt, totodată, scrise și în raport de genul copilului, căci micuții pot avea

interese diferite, iar aceste diferențe sunt mult mai vizibile la vârste mici, comparativ cu vârsta adultă.

Spre exemplu, dacă ai un băiețel, poți alege cărți cu și despre mașini și utilaje, despre diverse sporturi sau despre diferite activități tehnice și de meșteșugărit. Pe de altă parte, dacă ai o fetiță, atunci aceasta, cu siguranță, va fi atrasă de cărți cu prințese sau al căror personaj principal este o fetiță.

Tipuri de cărți pentru copii

Există o gamă extrem de variată de cărți pentru copii, astfel încât, indiferent de preferințele celui mic, este imposibil să nu găsești una care să-i atragă atenția și să nu-i stârnească curiozitatea. Iată câteva dintre cele mai comune tipuri de cărți ce te pot ajuta în procesul de dezvoltare a limbajului copilului tău:

Cărți cu sunete. Acest tip de cărți pot fi folosite încă din primele luni de viață, însă rămân un adevărat partener de joacă al copilului pentru mult timp. Cărțile cu povești cu sunete pot fi și ele o variantă de ajutor în detrimentul ecranelor. Cu toate acestea, o poveste citită de mama sau de tata are un alt impact asupra copilului, în comparație cu o poveste spusă de o voce străină și cu care copilul nu poate relaționa și interacționa. O poveste citită de tine va naște discuții suplimentare pe baza imaginilor sau a acțiunii din carte, discuții ce vor crea mediul propice pentru folosirea unei alte game de cuvinte.

Cărți cu imagini. Sunt acele cărți tip tablou, care solicită interacțiunea între cititori. Acestea sunt o modalitate de a crea o poveste nouă ori de câte ori vei privi

imaginile respective împreună cu copilul tău. Totodată, acestea ajută micuțul să-și dezvolte și capacitatea de analiză, și atenția la detalii, nu doar vocabularul.

Cărți asociere cuvinte – imagini

„*Măgarul smulge pălăria cu flori*” sau „*Măgarul a luat-o la fugă*” sunt două exemple de propoziții scurte care, completate cu ajutorul unor imagini, te vor ajuta să creezi o poveste pentru copilul tău. Propozițiile sunt susținute de imagini. Spre exemplu, pe pagina descrisă pe scurt cu „*Măgarul a luat-o la fugă*”, copilul va vedea descrisă cu ajutorul imaginilor o întreagă acțiune: măgarul a rupt frânghia, a luat-o la fugă, iar după el aleargă o mulțime de oameni din sat pentru a-l prinde.

Cărțile acestea sunt extrem de interesante și stimulante, deoarece, la fiecare citire, fiecare cititor va adapta povestea și va folosi alte cuvinte cu ajutorul cărora să dezvolte firul acțiunii pe înțelesul copilului. Astfel, povestea nu doar că este interesantă și alta la fiecare citire, ci îl pune pe copil în contact cu o gamă variată de cuvinte.

Cărți de activități. Aceste cărți se fac remarcate atât prin diversitate, cât și prin modalitățile de stimulare a copilului. De-

Poezii și povești pentru prichindei

Chiț-Chiț și animalele din ogradă

Zilele din calendar anunțau de ceva timp primăvara, dar Soarele se arăta destul de zgârcit. Uneori cu dinți, alteori mai îndrăzneț.

Chiar dacă se arăta timid, Soarele venea împreună cu fratele lui, Vântul, zgribulind grădina toată. Azi, în liniștea dimineții, părea că prinsese curaj mai mult ca oricând. O picătură de apă se lăfăia pe frunza unei zambile, în bătaia razelor îndrăznețe ale Soarelui.

Șoricica, ispitită de parfumul zambilei, scoase năsucul din ascunzătoare. Crăpătura întunecată ascundea o casă plină cu șoriciei veseli și puși pe șotii. Chiț-Chiț, cel mai mic dintre ei, abia începea să descopere lumea.

Mama Șoricică se bucură să simtă căldura blândă a Soarelui, care-i mângâia

blănița cenușie, și nu putu să nu observe zarva din ogradă.

– E o zi numai bună de joacă afară! își spuse în timp ce se întoarse în căsuța din perete.

Hotărâtă, îmbracă toți șoricicii și-i scoase la plimbare prin ogradă.

Chiț-Chiț stătea ascuns la pieptul ei. Răbdătoare, șoricica îl purtă pe micuțul Chiț-Chiț prin toată ograda și-i făcu cunoștință cu toate animăluțele. Prima care-i ieși în cale a fost Văcuța:

– Uite, Chiț-Chiț, ea este Văcuța ce ne dă lăptic. Ea face muuuu-muuuu!

Apoi, poposiră pentru câteva secunde în cotețul domnului Porc.

– Bună dimineață, domnule Porc! Cu ce bucate ești răsfățat azi?

– Groh-groh! Boabe de porumb, din belșug, și grâu! Groh-groh! îi răspunse domnul Porc.

– Ham-ham, ham-ham, se auzi de îndată din celălalt colț al curții.

– El este Grivei, îi spuse Mama Șoricică, micuțului Chiț-Chiț. Iată și pe doamna

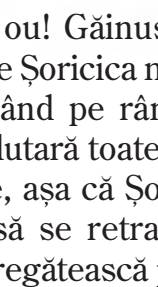

Pisică. Ea toarce leneșă la soare. De doamna Pisică trebuie mereu să te ferești, căci nu știi niciodată când are chef de joacă sau când îi e foame și imediat te prinde în gheruțe. O auzi cum toarce? Miau-miau, miau-miau – îi auzi glasul și pe loc te-nhață. Ei, dar ce-a fost asta?! Cip-cirip-cirip – vrăbiuțele s-au prins la joacă. Cra-cra-cra! – se aude-o cioară, iată! Nici căprița nu se lasă: m-he-he m-he-he! Și oița be-he-he, be-he-he.

– Cucuriguuuuuu!

– El e domnul Cocoș, mândru tot de-a sa cântare. Uite și pe Găinușa care abia s-a ridicat de pe cuiabar și strigă-n gură mare „Cotcodac-cotcodac, ou-i gata de mâncat!”

– Ou, repetă Chiț-Chiț și bătu vesel din lăbuțe.

– Da, mama, ou! Găinușa face ou! îi explică răbdătoare Șoricica micuțului său, pe care-l purtă rând pe rând în ograda toată. După ce salutară toate animăluțele, Chiț-Chiț obosise, așa că Șoricica decise că e momentul să se retragă în căsuța liniștită și să se pregătească pentru masă.

Excursia în ogradă fusese o adevărată aventură pentru Chiț-Chiț, care până seara nu se opri din cotcodăcit, mieunat sau lătrat. Fiecare animăluț îl fermecase cu modul lui de a vorbi și se distra teribil încercând să le învețe și el limbajul secret, astfel încât data viitoare să le poată răspunde pe măsură.

– Ograda întreagă pare că s-a adunat toată în căsuța noastră! îi spuse amuzată șoricica.

– Muuuuuuuuuuu! îi răspunse vesel Chiț-Chiț, imitând-o pe doamna Văcuță.

